

Sygn. akt VII U 869/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2014 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Danuta Malec

Protokolant: sędziwy Kama Chlabicz

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2014 r. w Warszawie

sprawy B. D. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Firma Gastronomiczna (...) B. D. z siedzibą w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z udziałem T. S.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania B. D. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Firma Gastronomiczna (...) B. D. z siedzibą w W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 12 marca 2014 r., nr (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż T. S. jako pracownik u płatnika składek Firma Gastronomiczna (...) B. D. z siedzibą w W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 23 września 2013r. do dnia 30 stycznia 2014r.

Sygn. akt VII U 869/14

UZASADNIENIE

B. D. (...) - Firmę Gastronomiczną

(...) B. D. z siedzibą w W. pismem z dnia 31 marca 2014 r. złożyła za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., do tutejszego Sądu odwołanie od decyzji w/w organu z dnia 12 marca 2014 r. nr (...).

W uzasadnieniu odwołania B. D. wskazała, że kwestionuje zasadność decyzji dotyczącej nie podlegania ubezpieczeniom jej pracownika T. S. zatrudnionego u niej w okresie od 23 września 2013 r. do 30 stycznia 2014 r. Odwołująca podkreśliła, że z T. S. nie łączą jej żadne więzi rodzinne przy czym w/w zatrudniony został przez nią na stanowisku zaopatrzeniowca w wymiarze 1/3 etatu

z wynagrodzeniem 600 zł brutto. Do czerwca 2013 r. czynności zaopatrzeniowca dokonywane były przez jej syna. T. S. został zgłoszony do ubezpieczeń w dniu 27 września 2013 r. tj z zachowaniem ustawowego terminu; jego zatrudnienie nie było fikcją zaś prawo do świadczenia nabył w skutek następstwa nieszczęśliwego wypadku (odwołanie k.2-2v a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że T. S. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych od dnia 23 września 2013 r. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek A. B. D. przy czym dokument zgłoszeniowy przekazany został do ZUS w dniu 27 września 2013 r. Z uwagi na fakt powstania niezdolności do pracy po kilku dniach od daty zgłoszenia do ubezpieczeń i jeszcze przed datą przekazania do ZUS dokumentu zgłoszeniowego organ rentowy wszczął postępowanie mające na celu wyjaśnienie czy praca była faktycznie świadczona i czy umowa nie została zawarta jedynie dla pozorów. W ocenie organu rentowego w przesłanych przez płatnika dokumentów nie wskazano dowodów potwierdzających wykonywania pracy przez zainteresowanego. Ponadto analiza akt wykazała, że T. S. stał się niezdolny do pracy 26 września 2013 r., a więc przed przekazaniem do ZUS dokumentu zgłoszeniowego. W związku z powyższym organ rentowy powołując art. 83 k.c. w zw. z art. 300 k.p. oraz art. 58 § 2 k.c. w zw. z 300 k.p. uznał, że umowa zawarta została dla pozorów z naruszeniem zasad współzycia społecznego oraz jedynie w celu uzyskania świadczeń z FUS. Wobec powyższego decyzją z dnia 12 marca 2014 r. znak: (...) /RO// (...) organ rentowy stwierdził, że T. S. nie podlega od dnia 23 września 2013 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek A. B. D. (odpowiedź na odwołanie k.5-6 a.s.).

Postanowieniem z dnia 22 maja 2014 r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego T. S. (k.9 a.s.).

Zainteresowany T. S. poparł odwołanie. (k.65 a.s.)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 września 2013 r. T. S. zatrudniony został w Firmie Gastronomicznej (...) B. D. z siedzibą w W. na czas określony od 23 września 2013 r. do 31 stycznia 2014 r. na stanowisku zaopatrzeniowca – pomocnika w wymiarze 1/3 etatu z wynagrodzeniem 600 zł brutto miesięcznie. W tym samym dniu zainteresowany przeszkolony został w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zapoznał się z regulaminem pracy oraz zasadami BHP. Ponadto przedstawił orzeczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami silnikowymi.

Zgłoszenie T. S. do ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego wpłynęło do organu rentowego dniu 27 września 2013 r.

W dniu 26 września 2013 r. T. S. (poza pracą, w okolicznościach nie związanych z zatrudnieniem) doznał złamania kostki bocznej oraz stał się niezdolny do pracy. W związku z podejrzeniem zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych w celu uzyskania ochrony ubezpieczeniowej oraz świadczeń pieniężnych płynących z tego tytułu organ rentowy wszczął postępowanie wyjaśniające. Do pisemnych wyjaśnień płatnika załączone zostały: kopia listy płac, kopia orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do kierowania pojazdami silnikowymi z dnia 5 sierpnia 2013 r., karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, zgłoszenie do ubezpieczeń (...).

W wyniku przeprowadzonego postępowania Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał **decyzję z dnia 12 marca 2013 r. nr (...)** stwierdzającą, iż T. S. jako pracownik u płatnika składek A. B. D. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu od 23 września 2013 r. do 30 stycznia 2014 r.

Od powyższej decyzji odwołanie wniosła B. D. (...) inicjując niniejsze postępowanie.

W toku postępowania Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że B. D. prowadzi od 1995r. w ramach działalności gospodarczej bufet w Zespole Szkół im. (...) przy Alei (...) w W.. Działalność ta jest jej jedynym źródłem dochodu, przy czym corocznie zawiesza ją w okresie wakacyjnym. Do szkoły uczęszcza 450 uczniów, z których około 30 % korzysta ze

stołówek. W bufecie podawane są ciepłe przekąski, napoje oraz kanapki. W bufecie w 2013 r. oprócz B. D. zatrudniony był (do czerwca 2013r.) jej syn T. D. w pełnym wymiarze etatu do pomocy w bufecie i przy zakupach oraz córka A. D. (1) w wymiarze 1/3 etatu na stanowisku pomocy bufetowej. Przez okres 4-5 lat (do czerwca 2013 r.) zakupami zajmował się syn B. D., jednakże z uwagi na planowaną operację ręki nie był już zatrudniony po przerwie wakacyjnej od września 2013 r. T. D. prowadzi też własną działalność gospodarczą – bufet pracowniczy. W związku z problemami z ręką nie mógł już pomagać B. D. w zakupach. Zaopatrzenie w bufecie robione było przez B. D. w M. w Z., 2 razy w tygodniu. Największe zakupy obejmowały soki i napoje, które kupowane były po kilka zgrzewek. Ponadto obejmowały warzywa, owoce i słodycze. Niezbędna była więc osoba do pomocy przy robieniu zakupów, transporcie i przeniesieniu ich z samochodu do szkoły, a następnie rozpakowaniu. T. S. mieszkający na jednym osiedlu z odwołującą został polecony B. D. przez sąsiadkę. Ostatnie ubezpieczenie miał w czerwcu 2012 r., kiedy to pracował w wylewni betonu. Od lipca 2013 podjął kurs kulturystyczny i trenera personalnego (trwające 3 i 4 miesiące) i liczył na zatrudnienie po nich, od lutego 2014r. Zainteresowany posiadał bowiem informacje, że od lutego w klubie sportowym (...) na ul. (...) na T. zwolni się etat. Przed zatrudnieniem strony umowy ustaliły, że T. S. może być zatrudniony do końca stycznia 2014 r., gdyż jest w trakcie kursu przygotowującego go do nowej pracy. Od lutego 2014r. został rzeczywiście zatrudniony w w/ w klubie jako trener personalny, gdzie pracuje do dnia dzisiejszego. Od momentu spornego zatrudnienia T. S. w dniu 23 września 2013 r. był w pracy i robił z odwołującą pierwsze zakupy. Wcześniej, przed zatrudnieniem, też dwukrotnie dokonywał zakupów razem z B. D. w celu przygotowania się do pracy. Na zakupy wyjeżdżali o godz. 16-17, robili zakupy w M. w Z., a później po powrocie rozładowywał towar. Zajmowało to łącznie około 2-3 godzin. Zakupy miały być robione przez niego 2 razy w tygodniu. W dniu 26 września 2013 r. T. S. doznał jednak złamania kości bocznej, w wyniku którego założono mu pełny opatrunek gipsowy. Gips nosił przez okres 6 tygodni; pod koniec grudnia w okolicach Świąt dwa razy pomagał B. D. w zakupach, chociaż po zdjęciu gipsu nie odzyskał jeszcze pełnej sprawności. Natomiast od początku stycznia przez cały miesiąc zainteresowany robił zakupy 2 razy w tygodniu, zgodnie z umową o pracę. W okresie kiedy T. S. przebywał na zwolnieniu chorobowym w zakupach pomagał B. D. mąż (mieszkający w woj. (...)) lub córka, odwołująca robiła je raz w tygodniu. Nie zatrudniono w tym okresie i od lutego do czerwca 2014r. nikogo na zastępstwo. Po styczniu ilość pracy się zmniejsza ponieważ część uczniów nie zalicza pierwszego semestru, rezygnuje ze szkoły i nie korzysta z bufetu. Potem od lutego były później ferie zimowe, następnie przerwa wielkanocna, a od maja matury i w drugim półroczu jest mniej pracy. W okresie wakacyjnym 2014r. odwołująca miała zawieszoną działalność, a od września 2014r. nikogo do pomocy jeszcze nie zatrudniła ale ma taki zamiar. (umowa o pracę k. 3 a.s., oświadczenie o zapoznaniu się z regulaminem pracy oraz zasadami BHP k. 23 a.s., orzeczenie lekarskie 10/05/2013 a.r. brak numeracji kart, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy k. 24 a.s., karta informacyjna Izby Przyjęć k. 63 a.s., ZUS ZUA a.r. brak numeracji kart, zawiadomienie a.r. brak numeracji kart, decyzja z dnia 12 marca 2013 r. a.r. brak numeracji kart, opinia k. 40 a.s., zeznania świadka A. D. 57-58 a.s., zeznania zainteresowanego k. 67 oraz zeznania odwołującej k. 65-67 a.s.).

Powyższy stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów, oraz w oparciu o zeznania stron oraz świadka. Dowody z dokumentów zostały ocenione jako wiarygodne, gdyż korespondowały ze sobą oraz z osobowymi źródłami dowodowymi i tworzyły spójny stan faktyczny. Jednocześnie Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom B. D., A. D. (1) oraz T. S., gdyż były one zgodne, spójne, logiczne i korespondowały z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

Kwestią sporną w niniejszym postępowaniu było to, czy T. S.

w okresie od dnia 23 września 2013 r. do 30 stycznia 2014 r. podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u B. D. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Firma Gastronomiczna (...) B. D. z siedzibą w W..

W celu rozstrzygnięcia powyższej kwestii niezbędna była w ocenie sądu analiza przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r. poz. 1442; zm.) Przepis

art. 6 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Ponadto w myśl art. 13 pkt 1 w/w ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, tj. pracownicy – od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Zauważyć należy, że zgodnie z cytowanym przepisem art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ubezpieczeniu społecznemu podlegają pracownicy, a zgodnie z art. 2 k.p. pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie m.in. umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem, a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k.p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem.

Za pracownika, w rozumieniu przepisów powołanej ustawy, uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy (art. 8 ust. 1 ustawy). Cechy kwalifikujące dany stosunek jako stosunek pracy określa art. 22 § 1 k.p., zgodnie z którym przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Organ rentowy kwestionował fakt, aby umowa o pracę zawarta pomiędzy stronami była realnie wykonywana twierdząc, że została ona zawarta jedynie pozornie, w celu nienależnego uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W ocenie Sądu Okręgowego, stanowisko organu rentowego jest błędne. Rezultaty postępowania dowodowego zaprzeczyły tej tezie, zaś organ rentowy nie zdołał przedstawić dowodów, które pozwoliłyby przyjąć, że umowa o pracę miała w tym przypadku fikcyjny charakter.

Zgodnie z utrwalonym w judykaturze orzecznictwem samo zawarcie umowy o pracę nie przesądza o objęciu ubezpieczeniem społecznym. Organ rentowy może uznać, że była ona fikcyjna, gdy pracownik otrzymuje zbyt wysokie wynagrodzenie, a w krótkim czasie od jej zawarcia idzie na zwolnienie (zob. wyr. SN z dnia 21 listopada 2011 r., sygn. II UK 69/11).

Jednakże teza ta nie umożliwia organowi rentowemu kwestionowania każdej umowy o pracę, która została zawarta choćby na krótki czas, a w niedługo po jej zawarciu pracownik poszedł na zwolnienie. Każdorazowo bowiem rozstrzygające znaczenie ma fakt, czy pracownik rzeczywiście na podstawie zawartej umowy świadczył pracę na rzecz swojego pracodawcy, co również wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy w swoich orzeczeniach (zob. wyroki SN z dnia 17 grudnia 1996 r., sygn. II UKN 32/96, z dnia 21 kwietnia 1998 r., sygn. II UKN 2/98, z dnia 17 czerwca 2008 r., sygn. I UK 402/07, z dnia 21 maja 2010 r. sygn. I UK 43/10), a który to pogląd Sąd Okręgowy całkowicie podziela.

Sytuacją wykluczającą objęcie osoby zawierającej umowę o pracę ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym jest pozorność takiej umowy, co oznacza zawarcie jej dla pozorów (art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.), a więc taka sytuacja w której strony umowy mają świadomość, że żadna praca na jej podstawie nie będzie świadczona. Jedynym motywem zawarcia umowy jest w takiej sytuacji chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego przez rzekomego pracownika (zob. wyrok SN z dnia 29 marca 2006 r., sygn. II UK 119/05). Wówczas osoba, która zawiera taką umowę z osobą podającą się za pracodawcę, nie jest w rzeczywistości pracownikiem i nie jest objęta obowiązkiem społecznym.

Jeśli zaś zawarto umowę o pracę i na jej podstawie pracownik świadczył pracę, to dla ustalenia obowiązku podleganiu ubezpieczeniu społecznemu nie mają znaczenia inne okoliczności, takie jak pokrewieństwo między pracownikiem a pracodawcą, czy krótki czas wykonywania umowy o pracę i wczesne udanie się przez pracownika na zwolnienie.

Ustalony w niniejszej stan faktyczny w oparciu o dowody z dokumentów, zeznań stron i świadka nie pozostawia wątpliwości Sądu, że T. S. świadczył pracę na rzecz płatnika składek, wykonał dla odwołującej w ramach stosunku pracy szereg czynności, przed pójściem na zwolnienie chorobowe i po powrocie ze zwolnienia. Przede wszystkim wskazać należy, że zainteresowany podjął zatrudnienie w wymiarze 1/3 etatu; bez wątplenia wymiar etatu dostosowany został do realizacji zleconych zajęć (zakupy do szkolnego bufetu). Do jego obowiązków należało zrobienie zakupów, ich transport, przeniesienie oraz rozładowanie. Charakter prac T. S. miał charakter typowo fizyczny, co z oczywistych względów nie znajdowało odzwierciedlenia w formie pisemnej (nie sporządzał żadnej dokumentacji). W rozważanym przypadku wystąpiły wszystkie elementy konieczne dla zaistnienia pomiędzy stronami stosunku pracy. T. S. był podporządkowany pracodawcy, gdyż wykonywał zlecone przez niego czynności. Zainteresowany świadczył pracę poprzez dokonanie zakupów w M. mieszczącym się w Z. oraz następnie rozpakowanie towaru na miejscu. Także i niewysokie wynagrodzenie ustalone w umowie odpowiadało charakterowi, rodzajowi wykonywanych przez T. S. prac oraz wymiarowi pracy na 1/3 etatu.

W toku postępowania ustalono, że osoba zajmująca się robieniem zakupów była niezbędna w celu prowadzenia działalności gospodarczej o charakterze gastronomicznym. We wcześniejszym okresie zakupy robione były przez syna B. D., który ze względu na chorobę i równoczesne prowadzenie własnej działalności gospodarczej nie mógł pracować u matki od września 2013r. Największe obciążenie w pracy ma miejsce w okresie jesienno- zimowym, w związku z czym konieczne było zatrudnienie osoby do prac pomocniczych. Po styczniu ilość pracy w bufecie zmniejsza się ze względu na rezygnację ze szkoły części uczniów. We wrześniu na stanowisko zaopatrzeniowca zatrudniony został T. S. polecony odwołującej przez sąsiadkę. W związku z rodzajem oraz dorywczym charakterem wykonywanych prac, pracownik mógł w tym czasie także uczęszczać na kursy przygotowujące go do podjęcia innej pracy o bardziej stałym charakterze i w pełnym wymiarze. Strony zgodnie ustaliły, iż zatrudnienie będzie trwało do końca stycznia. Dla obu stron była to sytuacja korzystna.

Zdaniem Sądu Okręgowego, na podstawie ustalonego stanu faktycznego przekonanie wyrażane przez organ rentowy, że umowa między stronami zawarta została w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie zasługuje na aprobatę.

Wypadek mający miejsce w dniu 26 września 2013 r. miał charakter losowy i nagły. Nie był planowany przez żadną ze stron. Faktycznie dokonanie zgłoszenia zainteresowanego do ubezpieczeń nastąpiło po wypadku w dniu 27 września 2013 r. ale dokonane zostało z zachowaniem ustawowego terminu 7 dni od zatrudnienia.

Z tych względów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego.